

*Тарарай Олеся Миколаївна,
Національний університет “Острозька академія”*

ОСОБЛИВОСТІ МІКРО- ТА МАКРОСТРУКТУРИ ДВОМОВНОГО СЛОВНИКА

У статті дається коротка характеристика двомовного словника, виокремлюються його основні функції, а також описується мікро- та макроструктура за прикладом конкретних словників.

Ключові слова: мікро- та макроструктура, двомовний словник.

This article deals with the brief characteristics of a bilingual dictionary, its main functions, its micro- and macrostructure based on the analysis of certain dictionaries.

Key words: micro- and macrostructure, bilingual dictionary.

В інтегративних умовах сьогодення двомовна лексикографія та її безпосередній продукт – двомовний словник набувають все більшої актуальності. Соціально зумовлена взаємодія мов прямопропорційна міжнародним освітньо-обмінним програмам, зростаючій необхідності в перекладачах, інформаційних агенствах, телекомунікаціях, глобальній мережі інтернет. Мовленнєва взаємодія вимагає активного втручання з боку двомовної та багатомовної лексикографії.

Постановка проблеми. Стан сучасної двомовної лексикографії потребує двомовних словників активного типу. Попит обумовлений дією таких факторів як інформаційний “вибух”, розширення контактів в гуманітарних сферах, функціонуванням деяких мов як засобу міжнаціонального спілкування та наукового опису. Зростає соціальна значимість двомовних словників, адже вони не тільки фіксують сукупність знань, якими володіє суспільство в дану епоху, але й слугують інструментом сучасного наукового пізнання. Цим і зумовлена актуальність обраної теми.

Мета і завдання дослідження. Мета даної роботи полягає у визначенні особливостей мікро- та макроструктури двомовного словника.

Відповідно до мети роботи поставлено та вирішено такі завдання:

– проаналізувати існуючі підходи науковців до основних характеристик двомовного словника, його типів та функцій;

– дослідити загальні принципи мікроструктури та макроструктури двомовного словника.

Об’єктом дослідження є двомовні англо-українські словники.

Предметом дослідження є мікро- та макроструктурні характеристики двомовних словників.

Р. Р. К. Хартманн у своєму словнику англomовної термінології двомовним словником (bilingual dictionary) називає тип словника, який співвідносить вокабуляр двох мов через представлення перекладного еквіваленту. Англійська лексикографія bilingual dictionary поділяє на bidirectional (переклад здійснюється в двох напрямках) та monodirectional (однонаправленість перекладу); active (словник використовується при перекладі текстів з однієї мови на іншу) або passive (з метою зрозуміти іншомовний текст). Залежно від лексики, яка є предметом опису, В. П. Берков розрізняє двомовні словники загальної та спеціальної лексики. Л. П. Ступін виділяє три основні функції двомовного словника: інтерпретаційна (залежно від рівня володіння мовою можна зрозуміти зміст іноземного тексту), репродукційна (шляхом перекладу здійснюється передача тексту співрозмовникові), перекладна (творча передача іноземного тексту, в якому домінує детальна семантизація).

Макроструктура двомовного словника – це формування словника, визначення типу його композиції і характеру окремих частин, встановлення порядку розташування заголовних одиниць. Вона відображає загальний задум, визначає принципи викладу матеріалу залежно від призначених для користувача запитів. Дослідивши макроструктуру Англо-українського словника загальної лексики за ред. Н. Яцка та Англо-українського словника військової справи за ред. М. Марченка, ми з’ясували, що макроструктура Англо-українського словника загальної лексики містить: власне словник, вступ, передмову, граматичну довідку, список скорочень, список джерел. Макроструктура Англо-українського словника військової справи включає все вищеперераховане, окрім граматичної довідки. Аналізуючи мікроструктуру цих словників, ми з’ясували, що вона вирішує

питання, пов'язані з інтерпретацією заголовних одиниць в словникових статтях; враховує запити користувачів на рівні лексичної одиниці, яка є об'єктом розгляду. Мікроструктура обох досліджуваних словників складається з: заголовкового слова, граматичної інформації та перекладу.

Висновки. Визначення двомовного словника як самостійної праці, центральним елементом якої є розташована на зовнішньому носії та впорядкована з метою спрощення система знаків, призначена для несутільного читання і супроводжується лаконічним набором відомостей, які мають на меті допомогти користувачам в інтерпретації, вживанні або заміні описуваних знаків, дозволило нам виділити двомовні словники серед інших типів довідкових видань, а також окреслити коло основних проєктованих мікро– та макроструктур них параметрів словника.

Література:

1. Берков В. П. Двухязычная лексикография / В. П. Берков. – С-Петербург: СПУ, 1996. – 248 с.
2. Демська О. М. Вступ до лексикографії / О. М. Демська – К. : Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2004. – 268 с.
3. Коцюк Л. М. До проблеми впорядкування термінів лексикографії: назви словників, що здійснюють лексикографічний опис декількох мов і зв'язків між ними / Л. М. Коцюк // Наукові записки. Серія Філологічна. – Острого: Видавництво НаУ "Острозька академія". – Вип. 20. – 2011. – С. 237-244.
4. Англо-український словник військової справи [уклад. М. Марченко та інші]. – Х.: К. І. С., 2006. – 138 с.
5. Англо-український словник загальної лексики [уклад. Н. Яцко та інші]. – К. :, 2007. – 219 с.